RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

LAUSUNTO

1675313

Maaseutulinja
Matti Puolimatka

Pvm/Datum/Date 20.9.2023

Dnro/Dnr/DNo

Maa- ja metsätalousvaliokunta 22.9.2023

Satotilanteen ja kustannuskehityksen vaikutukset maatiloilla

Rakennetuet 2023

Rakennetukihakemuksia on tähän mennessä tullut runsaasti, lähes 2200 kpl. Avustusta on haettu yli 100 milj. euron edestä, tämän vuoden kokonaispotin ollessa 127 milj. euroa. Ensimmäisessä tukijaksossa (20.4.–10.5.) hakemuksia oli peräti 1400 kpl (avustus noin 63 milj. euroa).

Edelleen lypsy- ja nautakarjatalouden hakemusten määrä on vähäinen verrattuna viime kauden isoimpiin vuosiin 2018 ja 2019, jolloin näiden osuus oli jopa puolet kokonaismäärästä. Nyt hakemusten osuus jää noin 25–30 %:iin. Yhtään biokaasulaitoshakemusta ei ole vireillä. Myös lihasiipikarjalihan tuotantorakennusten investointihakemukset ja yhteisojitukset ovat vähäisiä.

Energiantuotantoinvestointien hakemusmäärät sen sijaan ovat korkeita, ja näiden osalta varoja ei ole tällä hetkellä riittävästi. Meneillään oleva tukijakso päättyy 15.10. ja on oletettavaa, että kyseisiä hakemuksia tulee vielä lisää tälle vuotta. Myös salaojahakemuksia on tänä vuonna haettu hyvin. Budjettiriihessä sovittiin, että ”Maatilatalouden kehittämisrahaston (Makera) käyttösuunnitelman muutoksella 18,0 miljoonaa euroa kohdennettaisiin CAP-suunnitelman mukaisiin maatalouden investointiavustuksiin, energiainvestointien varmistamiseksi. Otetaan käyttöön maatilojen maksuvalmiuslainat enintään 15 miljoonalla eurolla. Tarve maksuvalmiuden voi korostua erityisesti niillä tiloilla, joiden merkitys tulevaisuuden ruuantuotannolle on suuri.”

Nuoren viljelijän aloitustukihakemuksia on tullut viime vuoden tahtiin, jolloin myönteisiä päätöksiä tehtiin 200 kpl (toissa vuonna 250 kpl). Ensimmäisen tukijakson osalta päätöksiä on saatu tehtyä noin 85 %. Ensimmäisen tukijakson osalta päätöksentekoaikaa on enää syyskuu. Tällä hetkellä ELYt odottavat lisää varoja varsinkin energiantuotantoinvestointeihin, jotta toisen tukijakson päätöksentekoon voitaisiin ryhtyä.

Maaseutulinja
Matti Puolimatka

Pvm/Datum/Date
20.9.2023

Dnro/Dnr/DNo

Eläin- ja peltotukien alustavat hakutiedot 2023

Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimuksia on tehty 636 kpl. Eläinpalkkioiden 2023 hakemuksia on tehty Vipu-palvelussa 7 758 kpl ja lomakkeella 15 kpl. Sonnipalkkioita on haettu 7 071 kpl (Manner-Suomen AB-alue 1626 ja C-alue 5381 sekä Manner-Ahvenanmaa 64), emo- ja lypsylehmäpalkkiota 1589 kpl (Manner-Suomen AB-alue 1528 ja Manner-Ahvenanmaa 61, teurashiehopalkkiota (AB-alue) 1 695 kpl, ulkosaariston nautapalkkiota (AB-alue) 47 kpl, uuhipalkkiota (Manner-Suomen AB-alue) 260 kpl, uuhipalkkiota (AB-alueen ulkosaaristo ja Manner-Ahvenanmaa ja kuttupalkkiota (AB-alue) 79 kpl, sekä teuraskaritsa- ja teuraskilipalkkiota 768 kpl.

Eläinten hyvinvointikorvausta on haettu hyvinvointisuunnitelman (joka kaikissa sitoumuksissa pakollinen) määrien mukaisesti 4204 kpl naudoille, 583 kpl sioille, 262 kpl lampaille ja vuohille ja 320 kpl siipikarjalle. Eniten hakemuksia tuli toimenpiteisiin vasikoiden olosuhteiden parantaminen sekä nautojen poikima-, hoito- ja sairaskarsinat.

Perustulotukea on haettu yhteensä 42 459 kpl kattaen 2 274 891 ha. Tavoiteala AB-alueelle on 1 062 000 ha ja C:lle 1 224 000. Uudelleenjakotulotukea on haettu 41 989 kpl (1 303 291 ha, tavoite 1 470 000 ha). Nuorten viljelijöiden tulotukea on haettu 2 682 kpl (150 672 ha, tavoite 148 000 ha).

Ekojärjestelmätuen toimenpiteistä on valittu luonnonhoitonurmia 18 405 kpl/88 732 ha, viherlannoitusnurmia 2 137 kpl/11 786 ha ja monimuotoisuuskasveja 11 538 kpl/44 761 ha. Talviaikaisen kasvipeitteisyyden toimenpidettä on haettu 40 024 kpl, ala ilmoitetaan myöhemmin syysilmoituksella. Tärkkelysperunapalkkiohakemuksia on tullut 324 kpl kattaen 5 540 ha.

Erikoiskasvipalkkioiden yhteinen tavoiteala 90 100 ylittyy jonkun verran sokerijuurikkaan 554 kpl/11 339 ha, valkuais- ja öljykasvien 6940 kpl/95 353 ha ja avomaan vihannesten (AB) 797 kpl/7592 ha haetuilla määrillä.

Luonnonhaittakorvausta on hakenut 41 497 maatilaa (2 184 594 ha). Luonnonmukaisen tuotannon korvausta kasvituotannossa on haettu 3 843 kpl/279 395 ha, avomaan vihanneksissa 124 kpl/278 ha ja kotieläintuotannossa 987 kpl/114 213 ha. Ympäristökorvaussitoumukseen sitoutuneita on 32 883 kpl, käsittäen 2 026 905 hehtaarin alan. Ympäristökorvaussopimuksia maatalousluonnon ja maiseman hoidosta on haettu 1690 kpl/30 684 ha sekä kosteikonhoidosta 333 kpl/1460 ha.

Maaseutulinja
Matti Puolimatka

Pvm/Datum/Date
20.9.2023

Dnro/Dnr/DNo

Viiden vuoden ympäristösitoumuksessa tilakohtaisessa toimenpiteessä on kaksi eri korvaustasoa viljeltävästä kasvista riippuen ja haetut alat ovat lähellä arvioitua. Valinnaisista tilakohtaisista toimenpiteistä eniten kiinnostusta on osoitettu ympäristö- ja ilmastokoulutukseen (28 876 kpl), kasvihuonetuhoojien ja kasvitautien seuranta- ja tunnistussovelluksiin (12 709 kpl) sekä maaperän seurantaan (9 636 kpl). Lohkokohtaisista valinnaisista toimenpiteistä yleisimmät liittyvät kerääjäkasveihin (13 519 kpl) sekä suojavyöhykkeisiin (3 511 kpl).

Tuottajien keskinäinen yhteistyö mahdollisuutena

Suomen CAP-suunnitelmassa yhdeksi tavoitteeksi on määritelty viljelijöiden parempi organisoituminen ruokamarkkinoilla: ”viljelijöiden välistä yhteistyötä edistävien toimintamallien luominen ja muu yhteistyö”. Tuottajaorganisaatiostatus on tällainen yhteistyötä edistävä mahdollisuus.

Tuottajaorganisaatio on tietyn maataloustuotteen tuottajien omasta aloitteestaan perustama yhteenliittymä, joka on hakenut ja saanut hyväksyntästatuksen. Suomessa on tällä hetkellä 11 hyväksyttyä tuottajaorganisaatiota: neljä hedelmä- ja vihannesalalla, kaksi lammasalalla, kaksi vilja-alalla ja lisäksi yksittäisiä muilla tuotantoaloilla.

Tuottajien yhteistyön edistämiseen voi hakea maaseudun kehittämisen tukea
(maaseutu.fi)

Hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaatioilla on haettavissa oma EU-tuki
(ruokavirasto.fi)

Lisätietoa (ei diaesityksessä):

- *Vuonna 2023 hyväksytyt kaksi uutta tuottajaorganisaatiota ovat molemmat vilja-alan tuottajaorganisaatioita: ViljaTavastia osuuskunta ja Suomen Vilja-Aitta Oy*
- *Tuottajaorganisaatio voi parantaa jäsentensä neuvotteluvoimaa yhteismyyntien avulla: hyväksytty tuottajaorganisaatio voi neuvotella jäsentensä puolesta tarjontaan liittyviä sopimuksia (poikkeus kilpailulainsäädännössä)*
- *Myös tuotantopanosten ostoissa voi olla mahdollisuuksia saada etua suhteessa siihen, että tuotantopanoksia ostaa yksittäinen tuottaja itsenäisesti.*
- *Tuottajaorganisaatiot voivat olla tärkeitä yhteistoimintamuotoja tuotantoon liittyvien riskien vähentämisessä.*

Maaseutulinja
Matti Puolimatka

Pvm/Datum/Date
20.9.2023

Dnro/Dnr/DNo

Satotietoja

Kevätviljoissa löytyy hometoksiinipitoisuuksia. Kevätvehnässä ja kaurassa on mitattu raja-arvon ylittäviä DON-toksiinipitoisuuksia. Leipävehnän hehtolitrapainot ovat korkeita, mutta kevätvehnän laatu on heikentynyt puintien edetessä.

Vehnän ja rukiin keskimääräiset hehtolitrapainot ovat pidemmän ajan keskiarvoja korkeampia. Sakoluku on syysvehnällä hyvä, mutta ruis ja kevätvehnä kärsivät tähkäidännästä. Rukiin keskimääräinen sakoluku on viime vuosia selvästi alhaisempi. Kevätvehnästä on mitattu sakolukuja alle leipäviljan laatuvaatimuksen puintien edetessä syyskuulle. Kevätvehnän keskimääräinen proteiinipitoisuus on korkea, mutta syysvehnällä jäädään alle pidemmän ajan keskiarvon. Kauran ja ohran hehtopainot ovat matalia. Rehuviljan proteiinipitoisuudet vastaavat useamman vuoden keskiarvoa.

Syysviljojen laatu oli hyvä tai jopa erinomainen. Keskimääräiset itävyydet siemensertifiointia varten tehtävistä tutkimuksista:

- syysohra 96 %
- syysruis 88 %
- syysvehnä 97 %
- syysruisvehnä 84 %

Syysruisvehnä ehti kärsiä tähkään itämisestä, mikä näkyy muita lajeja alhaisempana keskimääräisenä itävyytenä. Lajin vähimmäisitävyysvaatimus on 80 %, kun muilla viljoilla vastaava luku on 85 %.